

**ФАКУЛТЕТ БЕЗБЕДНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

Број: _____

Датум: _____

Београд, Господара Вучића бр. 50.

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФАКУЛТЕТА БЕЗБЕДНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

Одлуком Наставно-научног већа Факултета безбедности Универзитета у Београду број 509/30, донетом на седници 07.10.2013.године, именована је Комисија за оцену докторске дисертације кандидата **мр Душка Дамјановића** под насловом: „Улога одбрамбене дипломатије у савременим међународним односима“ у саставу:

- Проф. др Жељко Иваниш, председник
- Проф. др Радомир Милашиновић, члан
- Проф. др Драгана Митровић, члан.

На основу увида у текст докторске дисертације Комисија Наставно-научном већу Факултета безбедности подноси следећи

**РЕФЕРАТ
О ЗАВРШЕНОЈ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ**

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ И ДИСЕРТАЦИЈИ

Кандидат **мр Душко Дамјановић** рођен је у Тузли (Република Босна и Херцеговина) 12. септембра 1978.године. Живи и ради у Београду. Држављанин је Републике Србије. У периоду од 1993. до 1997.године похађао је Војну гимназију у Београду, а 2001.године је дипломирао на Војној академији - смер поморство. У времену од 2002. до 2007.године похађао је магистарске студије на Факултету безбедности

Универзитета у Београду. Магистарску тезу на тему “Војна дипломатија у функцији безбедности државе” одбранио је у децембру 2008.године. Стручна комисија у саставу проф.др Жељко Иваниш, проф.др Зоран Вучинић и проф.др Радомир Милашиновић оцинила је магистарску тезу. Предмет истраживања ове тезе био је процес промена традиционалних образаца односа у области безбедности државе као основног субјекта међународног јавно права, што је захтевало да у комисији за оцену и у комисији за одбрану седи стручњак из те области.

Кандидат је професионално војно лице и од 2001. године је стално запослен у Министарству одбране Републике Србије. До сада је службовао у гарнизонима Кумбор, Нови Сад и Београд. Обављао је различите дужности у саставу специјалних поморских снага, обавештајно-извиђачких органа и војно-дипломатске организације. Тренутно врши функционалну дужност у саставу Војнообавештајне агенције Министарства одбране Републике Србије. Током професионалне каријере учествовао је у пројектима који су везани за међународну војну сарадњу, нарочито у погледу рада Групе за реформу одбране, регионалне безбедносне иницијативе RACVIAC и Канцеларије за везу и протокол. С тим у вези, био је у прилици да присуствује стручним семинарима, округлим столовима и предавањима у организацији нашег и страних министарстава одбране. Учествовао на нећем броју међународних семинара и радних столова који за тематику имају транзиционе проблеме земаља у региону. Лично интересовање кандидата је усмерено на транзицију у свим појавним облицима, спољно политичким и безбедносним интеграцијама и развој комуникацијских стратегија у подстицају квалитетног решавања проблема транзиције и интегративних токова. Захваљујући досадашњем професионалном искуству, као и спроведеном истраживању на последиломским студијама, припрема публикацију за штампу у виду монографије на тему савремене војне дипломатије. Такође, припремио је и за публикување доставио чланке редакцији «Војног дела», под следећим насловима:

- «Савремени мултилатерални војнодипломатски односи» и
- «Концепт одбрамбене дипломатије: појава, развој и перспективе».

Информатички је оспособљен за рад са Windows и Office пакетом као и за коришћење програмских алата Corel draw, Adobe photoshop, Premier studio Pro. Ожењен је. Говори енглески и француски језик.

Докторска дисертација кандидата **мр Душка Дамјановића**, под насловом “Улога одбрамбене дипломатије у савременим међународним односима”, написана је на 285 страна текста. Од тога увод обухвата 11 страна (4-15); прво поглавље под насловом "Схватања савремених међународних односа" 41 страну (15-56), друго поглавље „Традиционална војна дипломатија“ 55 страна (56-111); треће поглавље „Појава и развој концепта одбрамбене дипломатије“ 68 страна (111-179); четврто поглавље „Савремени токови одбрамбене дипломатије“ 73 стране (179-252); пето поглавље „Модел планирања одбрамбене дипломатије“ 11 страна (252-263); закључак 10 страна (263-273); литература 18 страна (273-281); скраћенице 1 страна (281-282); биографија 1 страна (282-283); изјаве 2 стране (283-285). Текст дисертације је додатно аргументован табелама и сликама, а поткрепљен је тристаосамдесетдвема (382) фуснотама. Основна литература обухвата 105 књига 36 чланака и публикација доступних у електронској форми и још 9 релевантних Интернет адреса. Кандидат се током истраживања ослањао на архивску грађу Дипломатског архива МСП, Београд и Војног архива, Београд.

2. ПРЕДМЕТ И ЦИЉ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат **мр Душко Дамјановић** је реализовао предмет и циљ дисертације онако како је предвидео научно-истраживачким пројектом. Наиме, ово истраживање обухвата проблем напуштања концепта војне дипломатије и окретања ка осавремењавању у основи исте делатности садржајима обухваћеним синтагмом одбрамбена дипломатија.

Кандидат је пажњу посветио претпоставци да се савремени међународни односи развијају на темељима нестанка идеологије, прихватања идеја либерализма, демократије и слободног тржишта. Тежиште војнодипломатских активности се померило са билатералних на мултилатералне војнодипломатске односе, са сталних на привремена војнодипломатска тела, са посебним акцентом на сусрете на врху, уз све већи значај међународних конференција и иницијатива на одбрамбено-безбедносном плану. Кандидат уочава да се већина држава војно оријентисала у правцу међународних војних интеграција на регионалном и глобалном плану, за партиципирање у војним вежбама и мисијама широм света, развијања војне сарадње и односа са суседима, транспарентности војног фактора и демократској контроли система безбедности. Наведене тенденције утицале су на прилагођавање традиционалних функција и задатака војне дипломатије, чија се улога

мењала упоредо са општим кретањима у међународним односима. Најизразитија промена улоге војне дипломатије се догодила у развијеним западним државама, које у највећој мери и утичу на креирање међународних односа. Управо са њихове стране је обликован и у пракси током последње деценије практикован концепт одбрамбене дипломатије, прецизно обрађен у овј тези. У том смислу се кандидат у овоме раду определио за приступ према којем предмет истраживања има теоријски карактер, јер је реч о идентификацији појаве одбрамбене дипломатије.

Као кључне појмове кандидат је у овој тези користио: „одбрамбена дипломатија“ и „међународни односи“. Њиховом ближем појмовном одређењу поконио је посебну пажњу током самог истраживања. С обзиром на теоријски карактер истраживања, исто је оријентисано у првом реду на теоријско сазнање. Имајући у виду чињеницу да је претходно научно сазнање о предмету истраживања оскудно или непостојеће, научни циљ реализован овим истраживањем је научна дескрипција одбрамбене дипломатије, односно, њене улоге у савременим међународним односима. Научна дескрипција у овом раду представља својеврсну експликацију одбрамбене дипломатије, њених циљева и активности, те је самим тим кандидат реализоваи елементе научне класификације, типологије и предвиђања. Друштвени циљ овога истраживања, пројектован као допринос друштвеним структурама у праћењу и разумевању актуелних појава, како би се политичке и друге акције усмериле у правцу остваривања друштвених интереса, потпуно је реализован. У том смислу, наглашена улога војног фактора у креирању међународних односа и безбедности дефинише значај одбрамбене дипломатије. Према томе, кандидат је сасвим искористио прилику да оствари допринос разумевању суштине улоге одбрамбене дипломатије у савременим међународним односима, а у функцији усмеравања избора тежишта друштвене акције.

Како у домаћој научној литератури феномен одбрамбене дипломатије није довољно обрађен, научни циљ овога истраживања био је да се научно објасни тај феномен. То је овом тезом реализовано. Наиме, проведена је научна идентификација, класификација и дескрипција релевантних чинилаца који одређују место и улогу носилаца одбрамбене дипломатије у савременим међународним односима. Научном објашњењу ове функције односа између субјеката међународнох јавног права и међународних односа данас у свету претходило је систематизовање раније праксе војне дипломатије.

С обзиром на то што резултати овога истраживања доприносе бољем разумевању истраживаног феномена, недвосмислено је остварена могућност усавршавања постојеће праксе на тим основама, како на националном тако и на интернационалном плану. Тиме је реализован друштвени циљ истраживања. У најконкретнијем смислу то је реализовано разрадом модела планирања одбрамбене дипломатије у овој раду. Ту су садржане препоруке за оптимизацију функционисања структура одбрамбене дипломатије, укључујући оперативне принципе, организационе елементе, основне инструменте, све до финансирања, контроле и анализе.

Може да се закључи да је кандидат реализацијом истраживања постигао све научне и друштвене циљеве дефинисане научно-истраживачким пројектом.

3. ОСНОВНЕ ХИПОТЕЗЕ ОД КОЈИХ СЕ ПОЛАЗИЛО У ИСТРАЖИВАЊУ

Интердисциплинарним приступом, са тежиштем на примењеним научним достигнућима безбедносних и политичких наука, кандидат је требало да обави темељиту истражи научну дескрипцију одбрамбене дипломатије, односно, њене улоге у савременим међународним односима. На основу постављеног предмета и циљева истраживања кандидат је дефинисао општу и посебне хипотезе:

У овом раду је проверавана следећа *општа хипотеза*:

Одбрамбена дипломатија представља развојни концепт војнодипломатског понашања држава у савременим међународним односима, којим се посредством различитих активности војне сарадње настоји унапредити национална и међународна безбедност.

Поред тога, кандидат је дефинисао неколико *посебних хипотеза*, и то:

- Савремени међународни односи се проматрају кроз призму догађаја који су се десили након завршетка Хладног рата и следствено њима главних теоријских праваца науке о међународним односима;
- Традиционална војна дипломатија је специјализована државна делатност, односно, вештина и средство општења између институционализованих субјеката међународних односа у области одбране и безбедности;
- Услови у којима савремени међународни односи егзистирају узроковали су промену традиционалних образаца практиковања војнодипломатских односа и појаву концепта одбрамбене дипломатије;

- Концепт одбрамбене дипломатије тежишно је орјентисан на интензивирање међународне војне сарадње на пољу превенције конфликта, промоција демократских начела, унапређење мировних капацитета и борбе против тероризма;
- Правци даљег развоја одбрамбене дипломатије зависиће од нових промена у међународним односима, а нарочито од дефинисања глобалних интереса великих држава у њима.

Верификација генералне хипотезе је остварена кроз потврду појединачних хипотеза. Кандидат је у току истраживања, да би тестирао горње хипотезе, користио бројне научне методе, које су омогућиле верификацију остварених резултата. Највећу примену имале су методе анализе и синтезе. С обзиром на то што се кандидат током рада на својој докторској дисертацији ослањао на већи број научних дисциплина, ово истраживање је мултидисциплинарног карактера.

Друштвена и научна оправданост истраживања произашла је из добијених резултата, који су допринели продубљивању и проширивању научних знања у области наука безбедности, политичких и социолошких наука, економије, права и историје. Посебан допринос овога истраживања односи се на унапређење доктринарних ставова о међународном преговарању, као темељу функционисања одбрамбене дипломатије. Овакви резултати су произашли из проучавања најбоље европске праксе у овој области (Француска и Велика Британија), проучавања одбрамбене дипломатије других земаља великих потенцијала у овој области (Русија, Кина, САД), као и проучавања мултилатералног приступа одбрамбеној дипломатији (УН, НАТО).

Због сложености предмета истраживања и недостатка довољног броја компетентних домаћих извора, у раду су анализирани претежно страни извори.

4. КРАТАК ОПИС САДРЖАЈА ДИСЕРТАЦИЈЕ

У **уводу** (стр.4-15) формулисани су проблем и предмет истраживања, постављен научни практични циљ, дефинисан хипотетички оквир, начин и методе истраживања те образложене научна и друштвена оправданост истраживања.

У **првом поглављу**, под насловом "Схватања савремених међународних односа" (стр.15-56), дефинисани су појам и субјекти међународних односа те појам међународне безбедности. Потом су образложене доминантне теорије међународних односа, као што су

реалистичке, либералне и алтернативне теорије. На основу анализираних теоријских образаца кандидат је у овом делу своје дисертације извршио анализу међународних односа након хладног рата. Према његовом мишљењу глобални утицај САД по окончању хладног рата постао је видљивији у свим пораме међународног живота. САД су постале судионик свих значајнијих догађаја у свету. Међутим, америчко униполарно вођство се убрзо суочило са новонасталим проблемима, као што су војна инвазија Ирака на Кувајт, дезинтеграција и грађански ратови на простору бивше Југославије, етнички сукоби у подсахарској Африци, глобални рат против тероризма, ратови у Ираку и Авганистану и светска економска криза. Кандидат уочава да истовремено с растом улоге водеће силе у свету јача процес назван – глобализација. Он указује да постоје различите интерпретације појма глобализација након завршетка хладног рата. Тај појам се данас често повезује са појмововима секуларизације, вестернизације, демократизације, консумеризма, материјализма, модернизма или тржишног капитализма, чиме се додатно уноси конфузија у његово разумевање. Иако су сви наведени појмови на неки начин међусобно повезани, појам глобализације се у најширем смислу може тумачити као међузависност субјеката међународних односа, где позитивне или негативне промене код једног могу директно утицати на другог и обратно. На крају поглавља кандидат анализира релацију између међународних односи и међународне безбедности у савременом свету.

Друго поглавље носи наслов „Традиционална војна дипломатија“ (стр.56-111). У њему кандидат дефинише појам војне дипломатије. То чини у контексту одређења појма дипломатије. Наиме, појам војне дипломатије историјски се развио много касније у односу на појам дипломатије. Тек институционализовањем опште дипломатије створили су се услови за регулисање војних односа међу државама, а тиме и за институционализацију организације и делатности војне дипломатије. Саставни део овога поглавља је и анализа функција и задатака војне дипломатије. Приликом истраживања функција војне дипломатије кандидат се ослања на Бечку конвенцију о дипломатским односима из 1961. Године, којом су нејцеловитије дефинисане функције дипломатске мисије. Што се тиче задатака војне дипломатије, практички се ради о делатностима одређеног војно-дипломатског представништва. Све делатности једног војно-дипломатског представништва се, условно, могу поделити на задатке који се тежишно реализују кроз активности обавештајне, стручно-функционалне и репрезентативно-

протоколарне природе. Наведене активности војно-дипломатског представништва чине суштину рада војних дипломата у страним државама и њих је кандидат детаљно обрадио. Након тога се у овом поглављу разматра војнодипломатска организација. Имајући у виду промене у међународним односима којима се кандидат раније бавио, могла се очекивати расправа о субјектима савремене дипломатије који планирају, организују и реализују дипломатске активности државе. Ти субјекти представљају дипломатску институцију државе и они у дипломатију, осим организације, избора и школовања кадрова, уносе и вештину којом се користе у остваривању својих циљева и извршавања функционалних задатака. У том погледу, сходно променама у међународним односима, војнодипломатска организација сваке државе понаособ другачија и подложна променама њене унутрашње структуре. У наставку је кандидат истражио начелан увид у једну такву организацију, посебно анализирајући постојање и делатност војнодипломатских тела и кадрова који су у њима ангажовани

У **трећем поглављу** под насловом „Појава и развој концепта одбрамбене дипломатије“ (стр.111-179) кандидат најпре анализира настанак концепта одбрамбене дипломатије. Кандидат уочава да се концепт одбрамбене дипломатије почео обликовати почетком 90-их година прошлог века на активностима које су раније биле стручно подвођене под међународну војну сарадњу или војну помоћ страним државама, односно војну дипломатију. Те активности су претежно обухватиле следеће садржаје: билатерални и мултилатерални контакти између високих војних и цивилних званичника министарстава одбране; постављење војних изасланика у страним државама; билатерални споразуми о одбрамбеној сарадњи; обука страних војних и цивилних људских ресурса; обезбеђење експертске помоћи за потребе демократске контроле ОС, менаџмента система одбране и војнотехничку сарадњу; контакти и размена војног особља, јединица и посете ратних бродова; постављење војног или цивилног особља у партнерска министарства одбране и структуре ОС; слање тимова за обуку припадника страних ОС; обезбеђење војне опреме и других видова помоћи; билатералне или мултилатералне војне вежбе за потребе обуке. На почетку је такво разумевање војне дипломатије најзапаженије било у Европи. Због тога је кандидат детаљно описао водеће европске концепте одбрамбене дипломатије. Реч је, пре свега, о искуствима Велике Британије и Француске. Ипак, мултилатерализам је основни приступ кандидата одбрамбеној дипломатији. Он у овом делу рада подвлачи да постоји

суштинска асиметрија између реалности глобалног стратегијског окружења и међународних механизма за руковођење. Та реалност се односи пре свега на динамично кретање потпуно нових, комплексних и међузависних безбедносних претњи након хладног рата, којима се ниједна држава света појединачно не може да супростави. Зато пажњу посвећује војно-дипломатској делатности УН, НАТО, ОЕБС и ЕУ. Ипак, потпуно уочава могућности највеће силе – САД. У том смислу разрађује амерички начин практиковања одбрамбене дипломатије коју везује за три фазе у вођењу америчке спољне политике.

Четврто поглавље носи наслов „Савремени токови одбрамбене дипломатије“ (стр.179-252). У њему кандидат анализира војну сарадњу као средство за превенцију конфликта. Међутим, уочава озбиљне тешкоће на том плану. Ради се о томе да је природа политике одбране и војне професије саме по себи представљају препреку за успешну употребу одбрамбене дипломатије као средства изградње одрживе сарадње са непријатељима. Фундаментални циљ политике одбране је да усмери одбрану државе од напада, а то значи да се војне снаге припремају за рат као најгори сценарио. Док међусобни војни контакти и њихова транспарентност могу избећи или умањити неповерење, то ће једва превазићи тенденцију планера из области одбране који увек разматрају оно најгоре. Оружани конфликт тиме понајвише зависи од војнополитичких одлука лидера једне државе. Зато је изузетно важно промовисање демократских цивилно-војних односа. Само на њима може да се заснива унапређење регионалних капацитета за мировне операције. Западна одбрамбена дипломатија је, поред активности војне сарадње и промоције цивилно-војних односа, након Хладног рата била у специфичној функцији пружања подршке партнерским државама за развој потребних војних капацитета за мировне операције. Потреба за развој наведених капацитета испољена је 80-их година прошлог века, када се поред структура УН у мировним операцијама почињу ангажовати регионалне организације и *ad hoc* створене војне коалиције заинтересованих држава. Део шире одбрамбене дипломатије НАТО према посткомунистичкој Европи односио се на јачање капацитета за мировне операције, а сарадња у мировним операцијама постала је кључни елемент програма ПЗМ. Аутор у овом делу још уочава транзицију од међудржавних ратова до унутрашњих ратова. Наиме, он сматра да су се друштвени конфликти кроз историју манифестовали на различите начине, а најекстремнији вид

испољавања међу њима је вођење рата. Ратови су стапан пратилац људске историје, при чему су се и они сами мењали у складу са достигнућим нивоом цивилизацијског и технолошког развоја. Промена која је у погледу вођења ратова релевантна за овај рад тиче се померања тежишта са ратова између држава као основних субјеката међународних односа, на ратове који се сада генеришу и воде унутар њихове територије. Питање ратова унутар држава је постала централна тема савремених међународних односа и безбедности, а тиме и концепта одбрамбене дипломатије. К томе аутор још додаје и анализу борбе против нарастајућег утицаја оружаних група, да би поглавље завршио веома успешним покушајем идентификовања будућих изазова међународне безбедности.

У петом поглављу „Модел планирања одбрамбене дипломатије“ (стр.252-263) је садржан резултат досадашњег истраживања. Кандидат је сублимисао налазе настале анализом конкретних одбрамбених дипломатија и определио се за један ефикасан систем. Он подразумева захватање у опште аспекте планирања, оперативне принципе, основне инструменте, корелација између циљева и инструмената и, коначно, план одбрамбене дипломатије. У средишту интересовања одбрамбене дипломатије су разна питања из области међународне безбедности, за која смо у претходном поглављу навели главне токове. Сва она се суштински тичу друштвених и посебно ратних конфликта, који се кроз активности одбрамбене дипломатије настоје избећи, пратити или припремати се за исте. С тим у вези, треба имати у виду да данас постоји тек неколико конвенционалних и великих ратних конфликта, док неконвенционални и сукоби ниског интензитета континуирано расту. Кандидат сматра да је планирање активности одбрамбене дипломатије данас засновано на тим чињеницама, уз јасне принципе, циљеве и инструменте за њихову реализацију. При томе је неопходно идентификовати циљеве одбрамбене дипломатије данас. Кандидат сматра да су основни циљеви одбрамбене дипломатије одржавање дијалога са државама које су важне за наше пројекције у међународним односима, билатералне и мултилатералне контакте, али на бази реципроцитета разумевања, знања и поверења; пружање помоћи да се изгради и консолидује стабилан светски поредак кроз сарадњу у области одбране и безбедности, а посебно на пољу ангажовања оружаних снага у међународним мировним операцијама; подршка напорима других држава на пољу одбране и безбедности, у циљу консолидовања њихових демократских структура и владавине закона, као допринос превенцији и контроли конфликта; обезбеђење

одговарајућег правног оквира који подржава и регулише развој у области одбране и безбедности, билатералних односа, политичког дијалога и сарадње са нацијама које деле историјске и културне везе са нашом државом; подршка домаћој индустрији у њиховом наступу према иностраним тржиштима, посебно држава од интересовања, како би се побољшали технолошки и комерцијални капацитети. Корелација између постављених циљева и расположивих инструмената мора бити успостављена како би се каналисале активности свих одговорних субјеката за реализацију активности одбрамбене дипломатије. На крају кандидат своди истраживање, сматрајући да након дефинисања циљева и елемената, утврђивања оперативних принципа и основних инструмената те корелације између циљева и инструмената, приступа се изради конкретног документа – плана одбрамбене дипломатије. Његова сврха је да се оптимизују и рационализују активности доступних ресурса одбрамбене дипломатије министарства одбране и спољних послова према приоритетима.

У **закључку** (стр.263-273) су представљена сублимисана разматрања која садрже најважнија резултате истраживања. Кандидат инсистира да ранији циљ у погледу заштите националне територије држава из система колективне безбедности сада је супституисан са циљем заштите заједничких вредности, кроз развијање односа међусобне сарадње и поверења са бившим непријатељима, што потпуно афирмише концепт одбрамбене дипломатије.

Комисија на крају описа садржаја дисертације посебно сматра да је кандидат успешно консултовао велики број новијих извора домаћег и страног порекла из области предметног истраживања, што доприноси општем позитивном утиску.

5. ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат **мр Душко Дамјановић** себи је поставио за циљ да докторском дисертацијом “Улога одбрамбене дипломатије у савременим међународним односима” поуздано и свестрано истражи моделе одбрамбене дипломатије у свету, да их компарира и на основу детаљне анализе понуди модел прихватљив за Србију.

Научни допринос ове дисертације огледа се у проширивању и продубљивању знања о свим питањима предмета истраживања и уграђивању остварених сазнања у теоријски фонд наука безбедности и међународних односа. Кандидат је темељито

истражио и тиме дао пун научни допринос разумевању међународних односа у којима поље преговарања као облика заступања интереса нема јасно профилисану и ограничену научну структуру. Наиме, то је дисциплина која интерполира више научних област: политичке науке, право, економију, односе са јавношћу, непрофитни маркетинг, психологију, етику, историју итд. Анализирао је то стање уз спознају да из ове области нема великог броја објављених студија ни друге стручне литературе.

На основу резултата спроведеног истраживања кандидат је дошао до сазнања која потврђују основну хипотезу од које је започето истраживање. Та сазнања, са становишта реализације циљева одбрамбене дипломатије, могу да се сврстају на следећи начин, и то:

- одржавање дијалога са државама које су важне за наше пројекције у међународним односима, билатералне и мултилатералне контакте, али на бази реципроцитета разумевања, знања и поверења;
- пружање помоћи да се изгради и консолидује стабилан светски поредак кроз сарадњу у области одбране и безбедности, а посебно на пољу ангажовања оружаних снага у међународним мировним операцијама;
- подршка напорима других држава на пољу одбране и безбедности, у циљу консолидовања њихових демократских структура и владавине закона, као допринос превенцији и контроли конфликта;
- обезбеђење одговарајућег правног оквира који подржава и регулише развој у области одбране и безбедности, билатералних односа, политичког дијалога и сарадње са нацијама које деле историјске и културне везе са нашом државом;
- подршка домаћој индустрији у њиховом наступу према иностраним тржиштима, посебно држава од интересовања, како би се побољшали технолошки и комерцијални капацитети.

Изузетан резултат ове докторске дисертације представља чињеница да је улога одбрамбене дипломатије у савременим међународним односима истраживана кроз шири приступ политичких и наука о безбедности, где је тежиште било на утврђивању савремених токова одбрамбене дипломатије. Истраживање је у том смислу било засновано на генералној хипотези да је одбрамбена дипломатија развојни концепт понашања држава

у савременим међународним односима, којим се кроз различите активности сарадње у области одбране настоји унапредити национална и међународна безбедност.

У оквиру дисертације кандидат је истражио све елементе и аспекте угрожавања међународног мира и безбедности који су дефинисани предметом истраживања. Сходно дефинисаном предмету и циљевима истраживања, научно-теоријски допринос дисертације састоји се у следећем:

1. Истраживање кандидата мр Душка Дамјановића је верификовало постављене хипотезе о улози одбрамбене дипломатије у савременим међународним односима, чиме се та појава може јасно разликовати од других настојања јачања међународног мира и безбедности;
2. Кандидат спроведеним истраживањем употпуњује теоријска знања о феноменолошким странама стања међународне безбедности данас у свету као и модалитетима превазилажења међународне напетости развојем одбрамбене дипломатије;
3. Спроведено истраживање доприноси разумевању феномена одбрамбене дипломатије и разјашњењу терминолошких и семантичких недоумица у овој области;
4. Значајан допринос овога истраживања огледа се у томе што су на систематичан начин идентификовани основни елементи функционисања одбрамбене дипломатије у савременим условима;
5. Кандидат је као резултат истраживања представио јединствен модел планирања одбрамбене дипломатије на основу анализе оперативних принципа и постојећих инструмената, која државе данас користе у сврху јачања своје позиције у међународној заједници;
6. Намера кандидата да допринесе научном објашњењу истраживане појаве остварена је анализом транзиције од међудржавних ратова до унутрашњих ратова, што представља значајан допринос проширењу и синтетизовању укупног научног фонда у овој области;
7. Спроведено истраживање омогућава сазнања на нивоу научне дескрипције, класификације и објашњења, на основу чега пружа могућност даљих истраживања у овој недовољно проученој области;

8. Ово истраживање има и практичан значај, јер даје конкретне предлоге везане за перформансе, принципе и начин реализације функције одбрамбене дипломатије у нашим условима.

Комисија је мишљења да је кандидат уз помоћ коректно примењених научних метода дошао до научно прихватљивих резултата на основу којих је дао своје виђење пожељног модела одбрамбене дипломатије Републике Србије у процесима безбедносних интеграција, чиме је остварио научни и друштвени допринос у области наука безбедности.

6. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

1. Докторска дисертација кандидата **мр Душка Дамјановића**, под насловом “Улога одбрамбене дипломатије у савременим међународним односима”, урађена је у свему према одобреној пријави.

2. Дисертација према свом садржају, методолошком приступу истраживању, добијеним резултатима и предложеним моделима представља комплексну анализу организоване и стратешки усмерене форме одбрамбене дипломатије у функцији позиционирања и остваривања мисије Министарства одбране Републике Србије.

3. Поред научне вредности, дисертација има практични значај, јер резултати истраживања могу бити валидна основа за конкретно решавање отворених питања заузимања повољног војно-политичког положаја Републике Србије у региону Југоисточне Европе, као и у контексту најширих међународних односа.

4. Дисертација има и извесних недостатака везаних за техничку обраду текста, што није таквог обима и карактера да би умањило њену укупну вредност.

5. На основу свестране анализе садржаја дисертације, чланови Комисије једногласно оцењују, да докторска дисертација кандидата **мр Душка Дамјановића**, представља оригинално и вредно научно дело, настало самосталним истраживачким радом.

Имајући у виду напред изнете ставове и значај резултата истраживања, Комисија позитивно оцењује урађену докторску дисертацију и Наставно-научном већу Факултету безбедности Универзитета у Београду једногласно

ПРЕДЛАЖЕ

1. Да Наставно-научно веће Факултета безбедности прихвати позитивну оцену докторске дисертације кандидата **мр Душка Дамјановића**, под насловом “Улога одбрамбене дипломатије у савременим међународним односима”.
2. Да Наставно-научно веће Факултета безбедности Реферат о завршеној докторској дисертацији и своју одлуку о усвајању реферата достави на сагласност Универзитету.
3. Да Наставно-научно веће Факултета безбедности по добијеној сагласности образује Комисију за одбрану и одобри јавну одбрану ове докторске дисертације.

КОМИСИЈА:

Проф.др Жељко Иваниш, председник

Проф.др Радомир Милашиновић, члан

Проф.др Драгана Митровић, члан